

Directia
Analitică

CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE

ANALIZA OPERAȚIONALĂ

**privind activitatea Î.S. Aeroportul Internațional Liber
Mărculești în perioada 2009-2015**

Chișinău 2015

INTRODUCERE

Prezenta analiză este parte-componentă a Studiului strategic privind activitatea Ministerului Apărării.

Aeroportul Internațional Liber Mărculești (I.S. AILM) are statut de întreprindere de stat fondată de Ministerul Apărării pentru accelerarea dezvoltării transporturilor aeriene, serviciilor aeronautice, producerii industriale orientată spre export și a activității comerciale externe.

Scopul analizei constă în identificarea posibilelor nereguli și factorilor de risc cu caracter corupțional în administrarea aeroportului.

Obiectivele analizei:

1. Analiza managementului întreprinderii prin prisma indicatorilor economico-financiari;
2. Identificarea posibilelor legături de rudenie dintre conducătorii I.S. AILM cu fondatorii sau angajați ai firmelor rezidente;
3. Stabilirea posibilelor situații de abuz și de conflict de interese nedeclarate.

MATERIALELE ANALIZEI

Aeroportul activează în baza Legii nr.178-XVI din 10.07.2008 *cu privire la Aeroportul Internațional Liber „Mărculești”*, (documentul prevede crearea unei zone economice libere, în cadrul căreia vor fi utilizate infrastructura și teritoriul aeroportului. Atât aeroportul cât și zona economică liberă este gestionată de către Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești”, în calitate de Investitor General), al Hotărârii Guvernului nr.40 din 26 ianuarie 2009 *cu privire la aprobarea: Regulamentului privind sistemul autorizat de trecere pe teritoriul Aeroportului, Regulamentului privind înregistrarea rezidenților din cadrul Aeroportului și al Regulamentului privind eliberarea autorizațiilor pentru desfășurarea activității în Aeroport.*

Aeroportul este o parte a teritoriului vamal al Republicii Moldova, dispune de aerodrom cu destinație dublă, utilizat pentru transporturi aeriene militare și civile, pentru traficul internațional de pasageri și de mărfuri, precum și pentru asigurarea cerințelor privind apărarea.

Terenul aflat în hotarele Aeroportului este proprietatea statului dar poate fi folosit și în alte scopuri decât cele militare.

Aeroportul are o suprafață de 265,2 ha și era utilizat anterior pentru deservirea aeronavelor militare, din dotarea Forțelor Armate. Aeroportul dispune de toate condițiile de trai: apartamente la bloc, hotel cu 50 de locuri, baruri, restaurante și magazine, ateliere, grădiniță, care permit o existență și activitate autonomă.

Potrivit rapoartelor financiare, în ultimii 5 ani, activitatea economico-financiară a întreprinderii este în descreștere. Astfel, în anul 2014, Aeroportul Internațional Mărculești a înregistrat venituri din activitatea operațională în mărime de doar 1/3 din veniturile anului 2009 (anul fondării).

Mai mult ca atât, activitatea Aeroportului s-a soldat în ultimii doi ani cu pierderi financiare, dat fiind faptul micșorării veniturilor din vânzări și menținerii la un nivel înalt a cheltuielilor aferente.

Indicatori	2010 în % față de 2009	2011 în % față de 2009	2012 în % față de 2009	2013 în % față de 2009	2014 în % față de 2009
Venituri din vânzări	65,2%	72,7%	68,6%	80,9%	31,2%
Rezultatul financiar până la impozitare	55,9%	69,0%	37,8%	pierderi	pierderi

Odată cu instituirea zonei economice libere pe teritoriul Aeroportului, în calitate de rezidenți au fost selectați astfel de agenți economici precum:

- **SRL „MSC-Basa Consnav”**, specializată în construcția și reparația navale, construcția și reparația de bărci de sport, fabricarea de clădiri și încăperi tip container și demontaj, fabricarea produselor metalice ușoare, baruri. Firma a devenit rezident din 23.06.2009.
- **SRL „Aeroport Service”**, specializată în transporturi aeriene, manipulări și depozitări, comerț cu ridicata al benzinei pentru avioane și a gazului, alte activități anexe transportatorilor de călători și de marfă, comerț cu ridicata pe bază de tarife, reparația aparatelor de zbor și atehnicii spațiale. Firma a devenit rezident din 05.08.2013.
- **I.C.S. „AIM Helicopter Plant” SRL**, specializată în reparația aparatelor de zbor și a tehnicii spațiale, transportări aeriene ocazionale, alte activități anexe transportărilor aeriene, depozitări. Firma este rezident din 30.08.2012 până la momentul respectiv.
- **„AIM Handling” SRL**, specializată în transportori cu alte tipuri de transport pe bază de grafic, transportări rutiere de mărfuri, manipulări și depozitări, alte activități anexe transporturilor de călători se de mărfuri. Firma a devenit rezident din 04.09.2009.
- **„Compania Aeriana AIM AIR” SRL**, specializată în transport aerian pe bază de grafic, transportări aeriene ocazionale, alte activități anexe transporturilor de călători și de mărfuri, închirierea mijloacelor de transport aeriene, reparația aparatelor de zbor și a tehnicii spațiale.

În urma analizei efectuate, s-a constatat că angajații și fondatorii firmelor nominalizate, precum și alte firme, cu care Î.S. AILM a avut relații economice, sunt fondate sau gestionate de rudele managerilor Aeroportului.

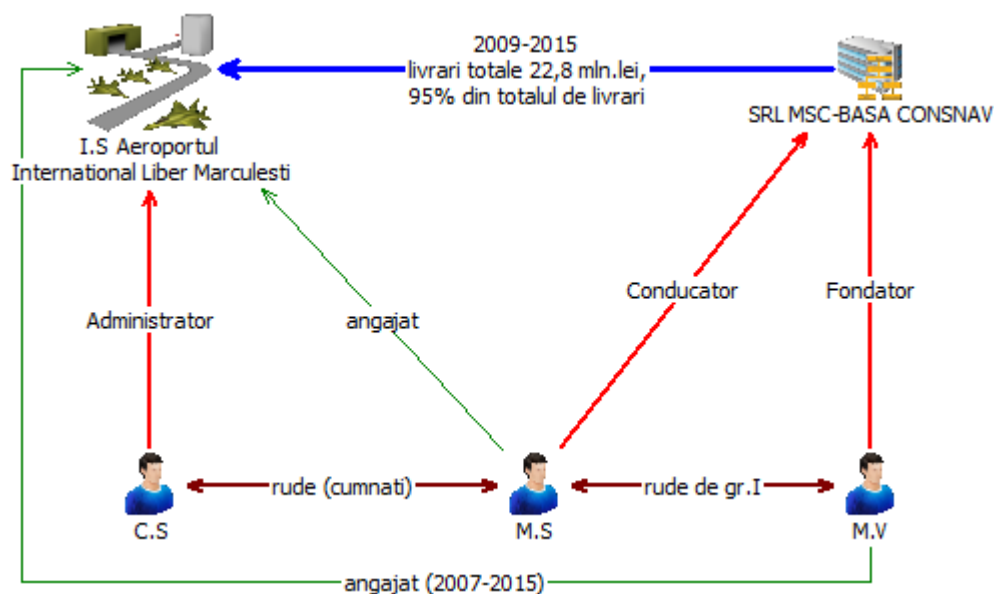
Totodată, s-a stabilit că firmele nominalizate au beneficiat de imobilele Aeroportului. Astfel, începând cu septembrie 2012, aceste firme au avut în folosință 84% din imobilele Aeroportului în baza contractelor de dare în locațiune.

Bunuri imobile	In proprietate, m ²	In locațiune, m ²	Ponderea imobilului dat în locațiune %
Hangar	12202,2	11496,1	94,2%
Construcții	219,8	17	7,7%
Depozit/construcții accesorii	2276,4	1637,8	71,9%
Bloc administrativ	3394,6	1345,8	39,6%
Garaj	3481,9	3481,9	100%
Încăperi de producere	1074	1074	100%
Teren, ha	270,45	55,05	20,4%
Total, m2	22648,9	19052,6	84,1%

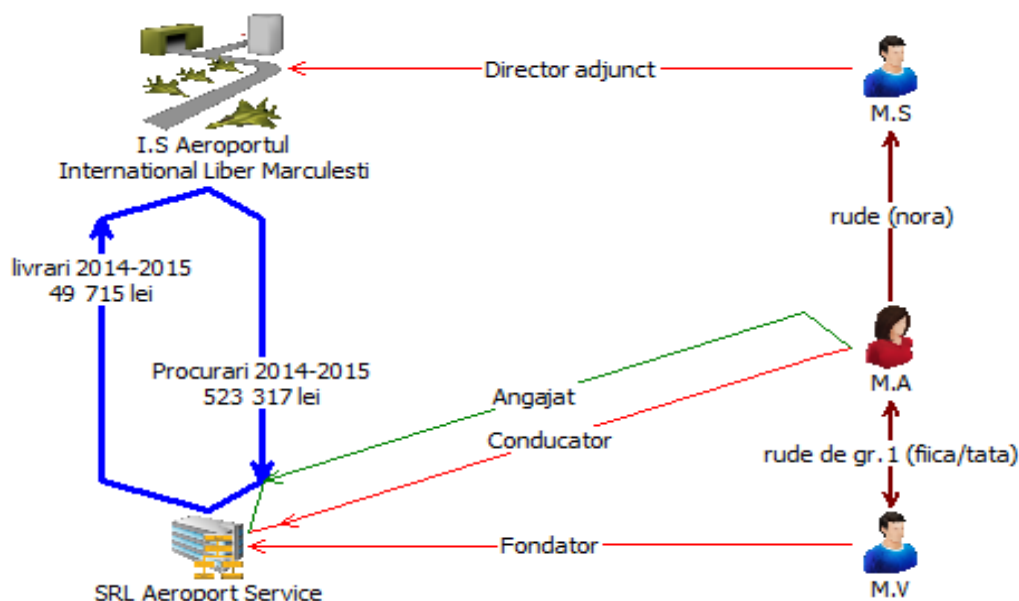
Odată cu darea în locațiune a imobilului se atestă și **diminuarea bruscă a profitului** Aeroportului și, respectiv, sporirea veniturilor firmelor private menționate. De altfel, în anul 2012 Aeroportul a înregistrat cu 62,2% mai puțin profit comparativ cu perioada anului 2009 când bunurile se aflau în folosința întreprinderii, iar în următorii doi ani 2013-2014 activitatea acesteia s-a soldat și cu pierderi financiare.

La contractarea cuantumului plății pentru arendă, factorii de decizie ai Aeroportului au optat pentru nivelul minim ai indicilor de calcul prevăzuți de legislație, ceea ce a și determinat ratarea de către întreprinderea de stat a unor avantaje economice maxime. La faptul dat se referă următoarele cazuri:

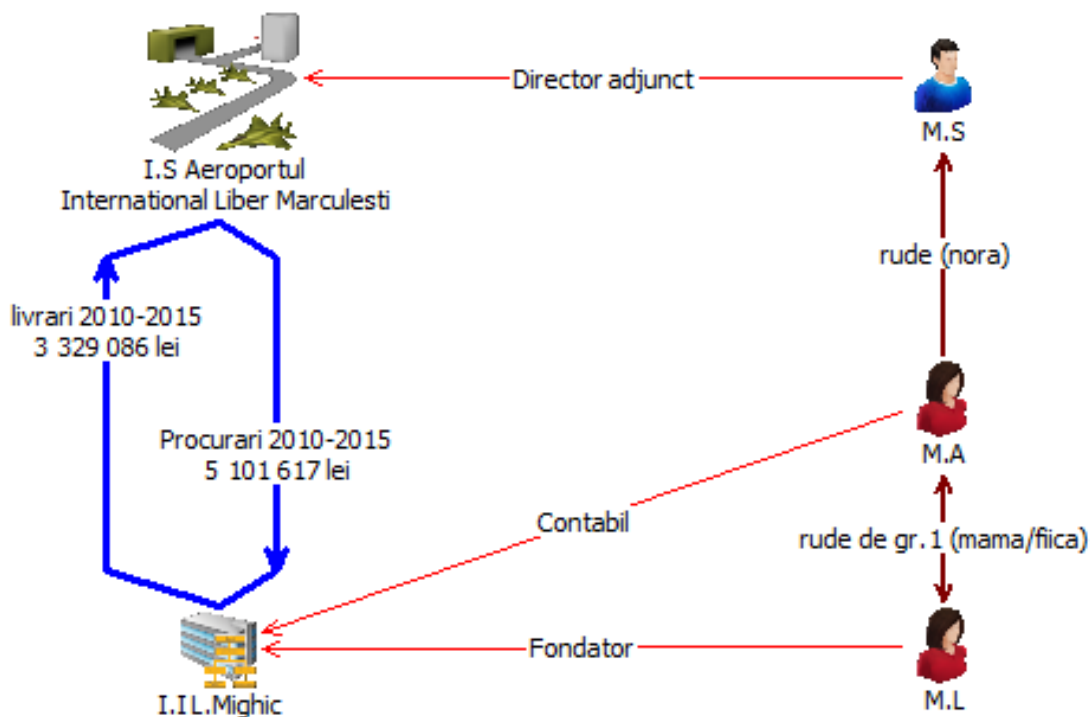
1. Firma fondată de nepotul directorului Aeroportului a deținut, până în 2015, în locațiune 4,2596 ha de teren și 1091,5 m.p. de încăperi (punct de control și hale de producere) pentru suma de **66.446 lei** anual (sau 156 lei/ari de teren sau 60,8 lei/m.p. de încăpere anual).

2. Firma condusă de nora directorului-adjunct al Aeroportului, a fost contractată de ultima, în perioada 2014-2015, pentru prestarea serviciilor de transport și darea în locațiune a unităților de transport.

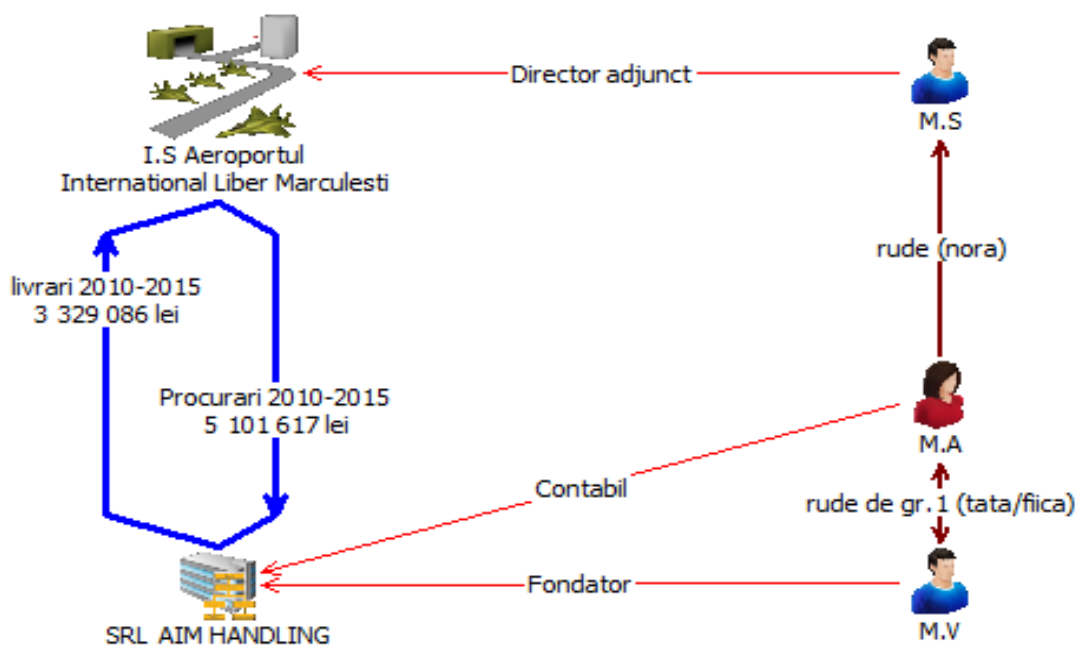

3. Firma fondată de soacra directorului-adjunct al Aeroportului a avut relații economice cu ultima pe parcursul perioadei 2010-2015.

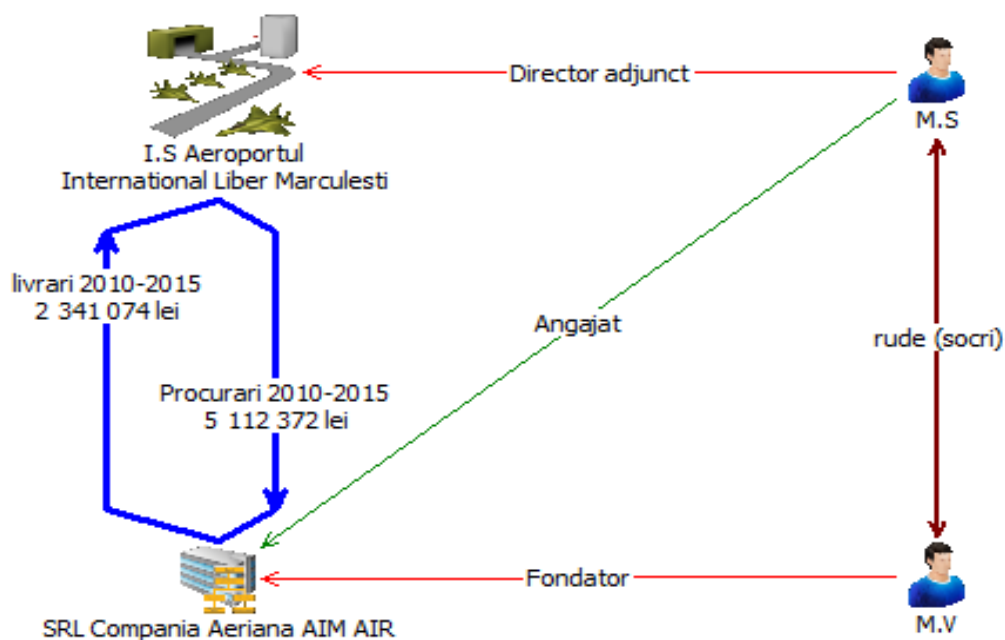
4. Firma fondată de socrul directorului-adjunct al Aeroportului a deținut în locațiune **5,5094** ha de teren și **5053,2** m.p. de încăperi (cladire administrativă, oficii, puncte de deservire, hangare, depozite, șoproane, secție de sudare) pentru suma de **278.803 lei** anual (sau 55 lei/m.p. sau 506 lei/ari anual), unele dintre acestea fiind și în prezent în folosința firmei.

Concomitent, firma a fost contractată pentru prestarea serviciilor de reparații și locațiune a tehnicii de aviație agenților economici și servicii de salubritate Aeroportului.

5. Firma fondată de socrul directorului adjunct al Aeroportului a primit în locațiune **8,0474** ha de teren și **3410** m.p. (hangare, depozit) pentru suma de **144.384 lei** anual (sau 179 lei/ari de teren

sau 42,3 lei/m.p de încăpere). Comparativ, veniturile firmei pentru anul 2014 depășesc suma arendei de 600 de ori.

6. Firma la care co-fondator, pînă în 2012, a fost feciorul directorului Aeroportului deține în locațiune **29,8129 ha** de teren și **8482,1 m.p.** de încăpări (hangare, depozite, clădire administrativă, stație agregate, atelier mecanic etc.) pentru suma totală de **460.220 lei** anual (sau 154 lei/ari de teren sau 54 lei/m.p. de încăpări).

Totodată, firma a arendat de la Aeroport un autoturism Skoda Octavia, a.p 2009, și un autocamion Iveco Daily 50c15 a.p 2007 pentru suma de 1000 lei fiecare.

Este de menționat că în anul 2014, veniturile firmei menționate a depășit cifra zecilor de milioane de lei.

7. Firma, fondată de feciorul directorului Aeroportului și condusă de soția prim vice-directorului și, totodată, reprezentant al Guvernului la Aeroport, deține **7,4283 ha** de teren și **350,7 m.p.** de încăpări (hangar) pentru suma totală de **33.608 lei** anual (sau 45 lei/ari de teren sau 95 lei/m.p. de încăpări).

CONCLUZII

În perioada 2009-2015, managementul Aeroportului Internațional Mărculești a fost unul defectuos soldat cu descreșterea semnificativă a rezultatelor activității economico-financiare.

Tendința respectiva s-a înregistrat odată cu darea bunurilor imobile în locațiune rezidenților Zonei Economice Libere instituită pe teritoriul Aeroportului. Astfel, 84% din bunurile imobile ale acestuia au fost date în locațiune firmelor rezidente, fondate și gestionate de rudele factorilor de decizie ai acestuia. În mediu, marimea plății anuale pentru locațiune a constituit 60 lei/m.p. de încăpări sau 200 lei/ari de teren.

Pe marginea aspectelor menționate în prezenta analiză, Centrul a inițiat examinarea acțiunilor factorilor de decizie ai Aeroportului Internațional Liber Mărculești sub aspectul legislației penale. Totodată, Comisia Națională de Integritate a constatat încălcarea regimului juridic al conflictului de interese de către factorii de decizie ai Aeroportului prin nedeclararea în termenul și modul stabilit despre conflictele de interese.